

Universiteit
Leiden

The Netherlands

‘Mag ik als arts een glaasje drinken?’

Hendriks, A.C.

Citation

Hendriks, A. C. (2016). ‘Mag ik als arts een glaasje drinken?’. *Nederlands Tijdschrift Voor Geneeskunde*, 160. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/45951>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/45951>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

RECHT JURIDISCHE VRAAG

Mag ik als arts een glaasje drinken?

A.C. (Aart) Hendriks

VRAAG

Mag een arts alcohol drinken vóór en tijdens werk- of diensttijd?

JURIDISCHE ACHTERGROND

Van alle volwassenen in Nederland geeft ruim 82% aan wel eens alcohol te nuttigen. Dat percentage zal bij artsen niet wezenlijk anders zijn. Maar mogen artsen ook vóór en tijdens werk- of diensttijd een glaasje nemen?

Het is algemeen bekend dat de consumptie van alcohol van invloed kan zijn op het functioneren. Zo kan de inname van alcohol het reactievermogen verminderen en het risico op het maken van fouten vergroten. Daarom bestaan er wetten die het nuttigen van alcohol voor diverse beroepsgroepen verbieden, waaronder voor piloten. Andere wetten stellen limieten aan de alcoholinname, bijvoorbeeld voor houders van een rijbewijs die deelnemen aan het gemotoriseerde verkeer. Dergelijke wetten bestaan er niet voor artsen, ook niet voor artsen die patiëntgebonden werkzaamheden verrichten. Er zijn evenmin door de beroepsgroepen zelf opgestelde richtlijnen met regels over het gebruik van alcohol door artsen. Betekent dit dan dat artsen met één of meer glazen alcoholische drank op mogen werken?

Deze conclusie kan niet worden getrokken. Artsen zijn op grond van diverse wetten en hun gedragsregels gehouden de belangen van de patiënt voorop te stellen. Daarnaast geldt het aloude beginsel van niet-schaden. Onder invloed van alcohol het geneeskundig vak uitoefenen is moeilijk verenigbaar met die normen en beginselen. Er zijn daarom diverse zorginstellingen die hun medewerkers verbieden alcohol te nuttigen of te hebben genuttigd tijdens het werk en de uren daaraan voorafgaand. Dat gebeurt bijvoorbeeld via individuele arbeidsovereenkomsten.

Het nuttigen van alcohol brengt niet alleen de patiëntveiligheid, maar ook de arts zelf in gevaar. Mocht een arts na de consumptie van alcohol bijvoorbeeld betrokken

raken bij een calamiteit, dan kan een aansprakelijkheidsverzekering besluiten niet uit te keren. De verzekeraar kan zich dan op het standpunt stellen dat de schade bij de patiënt het gevolg is van 'grove nalatigheid' en voor rekening van de arts zelf komt.

Vanwege het gevaar dat uitgaat van alcoholconsumptie voor de patiëntveiligheid zijn artsen, in het verlengde van de gedragsregels die voor hen gelden, gehouden elkaar aan te spreken bij een vermoeden van alcoholinname. U bent als beroepsgroep gezamenlijk verantwoordelijk voor de veiligheid van patiënten, maar ook voor het wel en wee van uw collega's.

ONDUIDELIJKHEDEN

Het is daarom evident dat artsen tijdens werktijd niet onder invloed van alcohol mogen zijn. Minder duidelijk is of deze regel kan worden doorgetrokken naar artsen die niet in de patiëntenzorg werkzaam zijn en of hij ook geldt tijdens diensttijd, dat wil zeggen: de periode wanneer zij oproepbaar zijn. Gesteld kan worden dat de eerste categorie evenzeer artsen zijn en dat voor hen dezelfde normen gelden. Bovendien hebben zij een voorbeeldfunctie naar anderen toe.

Wat betreft de regels tijdens diensttijd is er binnen de beroepsgroep geen sprake van consensus. Sommigen menen dat artsen dan dezelfde hoeveelheid alcohol mogen innemen als automobilisten. Anderen stellen dat, vanwege de mogelijkheid dat op hen een beroep wordt gedaan, ook voor hen een 'zero-tolerance'-norm moet gelden.

Bij gebrek aan rechtspraak bestaat over deze vragen geen duidelijkheid. Het vermoeden is wel dat rechter, verzekeraar en publiek weinig begrip zullen hebben voor artsen die tijdens diensttijd onder invloed van alcohol gaan werken. Zolang de beroepsgroep zelf geen norm heeft, zit u als arts altijd goed door tijdens diensttijd geen alcohol te nuttigen.

ANTWOORD

Dat er geen expliciete normen zijn over artsen, alcoholconsumptie en werk betekent nog niet dat artsen onder invloed van alcohol hun werk mogen verrichten. In ieder geval is dat niet toegestaan voor artsen die werkzaam zijn in de patiëntenzorg. Of die norm kan worden doorgetrokken naar artsen die andere werkzaamheden verrich-

Universiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, departement
Publiekrecht, Leiden.

Prof. mr. dr. A.C. Hendriks, jurist (a.c.hendriks@law.leidenuniv.nl).

ten, zoals arts-docenten en artsen met een beleidsfunctie, is nog niet uitgemaakt. Evenmin is duidelijk of tijdens diensttijd evenzeer een alcoholverbod geldt. Een arts die tijdens diensttijd drinkt loopt onmiskenbaar het risico dat hij buiten de verzekeringsdekking valt en publiekelijk op zijn gedrag wordt aangesproken. Dat risico zou een arts niet moeten willen lopen, nog los van de gevaren voor de patiëntveiligheid.

In de serie 'Juridische vraag' geeft een jurist antwoord op een vraag waarvoor artsen in de praktijk vaak worden gesteld.

Citeer als: Ned Tijdschr Geneeskd. 2016;160:B1347

KIJK OOK OP WWW.NTVG.NL/B1347